

กระสายยา

น้ำกระสายยา หมายถึง น้ำหรือของเหลวที่ใช้ละลายยาหรือรับประทานพร้อมยา เกี่ยวข้องกับตัวยาสำคัญ ยาเสริมและยาคุมฤทธิ์ เพื่อให้ยามีคุณภาพดี ปลอดภัยและรับประทานง่าย

น้ำกระสายยามีความสำคัญต่อยาแต่ละขนาน เพื่อเป็นการเสริมฤทธิ์ยาในการรักษาโรคให้ได้ผล หรือหายเร็วขึ้น และช่วยให้กลืนยาได้ง่ายไม่ติดคอ น้ำกระสายยา ได้แก่

1. น้ำสะอาด ที่ปราศจากเชื้อโรค สี กลิ่น รส และวัตถุอื่นๆ
2. น้ำสุก น้ำสะอาดที่ต้มจนเดือดสักครู่แล้วทิ้งไว้ให้เย็น ถ้าในตำรับไม่ได้บอกชนิดของน้ำกระสายยาให้ใช้น้ำสุก
3. น้ำที่ได้มาจากวัตถุต่างๆ ที่ใช้เป็นกระสายยา เช่น พืชวัตถุ สัตว์วัตถุ ธาตุวัตถุ โดยนำมาต้ม แช่ นึ่ง ผ่น คั้น นวด หรือละลาย

น้ำกระสายยาเกี่ยวข้องกับโรคต่างๆ ดังนี้

1. แก้อาเจียน ลูกขอมกไฟ ต้มเอาน้ำเป็นกระสายยา หรือลูกขี้ไก่ และเทียนดำต้มเอาน้ำเป็นกระสายยา
2. แก้กโรคเขี้ยวรากเหลือง แก่นสน แก่นจันทน์ ไม้สัก รากหญ้าคา รากหวายขม รากฝาง รากมะกอกป่า หูกระแซง ดินแร่ ต้มเอาน้ำเป็นกระสายยา
3. แก้อาเจียนเป็นเลือด วามหอยแครง หรือเปลือกมะรุม รากส้มซ่า ต้มเอาน้ำเป็นกระสายยา
4. แก้กโรคเลือด เลือดออกซุ เลือดออกทวารหนัก ทวารเบา เปลือกมะรุม รากส้มซ่า ต้มเอาน้ำเป็นกระสายยา
5. แก้ก้องเดิน เปลือกต้นมะเดื่อชุมพร ต้มเอาน้ำเป็นกระสายยา
6. แก้กินคิดสำแดง เปลือกแคแดง ต้มเอาน้ำเป็นกระสายยา ถ้าไม่หายให้เอาเปลือกต้นมะเดื่อชุมพร เจือเข้าด้วย ถ้ำลงไม่หยุด เอาทับทิมทั้ง 5 ต้มกับน้ำปูนใส เอาน้ำเป็นกระสายยา
9. แก้กพิษสำแดง เหมือดคน พดุมือเหล็ก รากมะพร้าวเปรี้ยว ราก

มะพร้าวหวาน ผ่นกับน้ำข้าวข้าวเป็นกระสายยา

10. แก้กหอบ ลูกประคำดีควาย เผาไฟแช่น้ำ เอาน้ำเป็นกระสายยาใบทองหลวงใบมน ต้มเอาน้ำเป็นกระสายยา
11. แก้กหอบ 3 ชั้น เปลือกทองหลวงใบมน ต้มเอาน้ำกระสายยา ถ้าไม่หาย ลูกประคำดีควาย และลูกมะกอกป่า เผาไฟแช่น้ำ เอาน้ำเป็นกระสายยา
12. แก้กะฮัก รากทรงบาดาล รากมะกล่ำเครือ รากมะฮัก ต้มเอาน้ำเป็นกระสายยา
13. แก้กะฮัก รากมะกล่ำเครือ ต้มเอาน้ำเป็นกระสายยา
14. แก้กะฮักใหญ่ 2 ชั้น พริกไทย ชิง กระเทียม แมงมุมตายซาก 7 ตัว เบี้ยผู้ 7 เบี้ย บดละลายน้ำเป็นกระสายยา
15. แก้กเข็ม (ใช้เชื่องซึม) น้ำดอกไม้ เป็นกระสายยา
16. แก้กมีว (ใช้มีนเมา) น้ำดอกไม้ เป็นกระสายยา
17. แก้กั้งมีว ใบมะนาว 108 ใบ ต้มเอาน้ำเป็นกระสายยา
18. แก้กใช้โสเลือก หญ้าฝรั่ง ต้มเอาน้ำเป็นกระสายยา
19. แก้กใจกระเส้า รากบัว ต้มเอาน้ำเป็นกระสายยา
20. แก้กใช้อำปากม็อก เม็ดมะกอกเผา เห็ดกระถินพิมานเผา เปลือกทองหลวงใบมน รากขี้กาแดง ผ่นกับน้ำข้าวข้าวเป็นกระสายยา
21. แก้กสวิงสวย น้ำข้าวข้าว เป็นกระสายยา
22. แก้กสับร่อนสับัดหนาว น้ำมูตร เป็นกระสายยา.